

4 REMONDILEHT

Kuidas valida katusekatte materjali?

Katusekatte materjale on erinevaid, aga see, mis lõpuks katusele saab, sõltub omaniku maitsest, rahalistest võimalustest ja hoone konstruktsioonist ja selle seisukorrast.

Teraskatus on teiste katusekattematerjalide seas eelistatud väikese kaalu pärast, mis on umbkaudu 4,5 kg/m² kohta. Renoveeritavate majade puhul, kui vana eterniit vajab asendamist, osutub teraskatus reeglina lihtsaimaks lahenduseks hoone kasutusaja ja väärtuse tõstmisel.

Kivikatuse paigaldamiseks oleks vaja lasta spetsialistil hinnata olemasoleva konstruktsiooni kandevõimet ja vajadusel tugevdada või vahetada kogu katuse kere, kuid pleki puhul suuremaid ümberhitudusi enamasti ei ole vaja teha. Kui seni oli katusekatteks eterniit, siis pleki kandevõimega muret kindlasti ei teki.

Plekipaane lõigatakse sõltuvalt mõõtudest vajaliku pikkusega, kuni kaheksameetriseid, ja seetõttu on katuse katmine plekiga suhteliselt kiire töö. Turul pakutakse ka lühike-paarist kivist koosnevaid mooduleid, mille müügiargument on kohe- ne kättesaadavus ehituskauplusest, kuid kindlasti ei suuda see pakkuda nii head lõpptulemust kui rätsepatoona valmistatud terasleht just konkreetse katuse mõõte silmas pidades. Teraskatuse suur eelis ongi ühes tükis paanid, mis võimaldavad katta kiiresti ja ilma jätkudeta suuri pindu. Iga jätkukoht on lisatöö ja -risk.

Hea tulemuse saamiseks on siiski kõige olulisemaks roovituse paigaldamine – teraskatuse puhul on sile ja rihitud aluspind olulisem kui korrektselt paigaldatud paanid. Rihtimata roovitusel jäävad plekitahvlite omavahelised liited paistma. Ehitat- jat valides jälgige kindlasti, et roovituse ja plekitööd teeks sama ettevõtja!

Teraskatuse puuduseks peetakse vähest tormikindlust. Ära lendavad enamasti kas pehmekattest lame- või teraskatused. Siin pole aga tegu mitte reegli, vaid halva ehituskvaliteediga. Küsimus on tavaliselt roovituse kinnituses sarikatele või sarikate kinnituses müüridele. Roovituse äraarebitud katusepleki kohtame väga väga harva ja sel juhul on kinnitustarvikutena kasutatud spetsiaalsete kruvide asemel naelu jms.

Normikohaselt ehitatud teraskatus ära ei lenda. Katuse ehitusel tuleb pöörata tähelepanu ka lisaplek-

kide kinnitamisele. Äärmiselt vajalik on, et katuseehitaja annaks tehtud töödele garantii. Küsitakse tihti, kas seadusega ette nähtud kaks aastat on piisav aeg tööde garantiiks – ise julgen väita, et kahe aasta jooksul talub katuse küllalt erinevaid ilmastikutingimusi, mis peaks tõestama, kas töö on kvaliteetselt tehtud või mitte. Teine asi on pinnakatte garantiiga, mis on kuni 15 aastat.

Garantii ei ole aga kasutusiga. Eesti tingimustes peaks tsinkplekk sõltuvalt pinnakattest kestma umbes 40–70 aastat, hilisema ülevõtmise korral ligi sajandi.

Nii kivi- kui ka teraskatus kaitseb hoonet peaaegselt sademete ja tuule eest, soojustamist vajavad nad võrdsel määral. Kui katuse on korralikult soojustatud, paigaldatud nõuetekohaselt mineraalvill, auru- ja tuuletõke ning siseseinaplaad, siis ei ületa vihmakabinast ja tuulest tulenev müra kindlasti lubatud normi.

Katuseplekki tehakse kuumtsingitud terasplekist. Iga plekiruutmeeter sisaldab sõltuvalt tootest 275–350 g tsinki. See annab piisava roostetõkke aastakümneteks. Et tsingikiht ilmastiku mõjul plekilt maha ei kuluks, peaks katuseplekil olema pinnakatte või peaks pleki üle värvima. Lätis-Leedus müüakse ka sisetingimustes kasutamiseks mõeldud materjali, mille tsingikiht jääb alla 200 gr/m². Sellise katusematerjali hind on suurepärane, kuid eluiga vaid 10 aastat. Tsinkimine on oluline ka kruvide juures. Kruvid on samuti kasutamiseks nii sise- kui ka välitingimustes. Samuti on olemas kruvid eriti agressiivsete keskkondade jaoks. Kui katusekruvi pakutakse alla 50 sendise hinnataseme, loobuge või nõudke tõestust selle kruvi välitingimustes kasutamise osas. Kahjuks on üsna tüüpiline juhtum, kus kokkuhoitud raha kruvide pealt maksab ennast kätte juba 2–3 aasta jooksul – need kruvid lihtsalt roostetavad katusel läbi.

Roostetama võib katuse hakata siis, kui plekki on lõigatud abrasiiivse löikekettaga, mitte kääride või spetsiaalsete löikeriistadega.

Kettaga on küll hõlpsam lõigata, ääred tulevad sirgema, kuid selle tekitatud löikepind kuumeneb sedavõrd, et korvetab ära tsingikihi ja vigastatud serva kaudu võibki roostetamine alata. Odavam on vältida vigu juba ehituse käigus.

Kui profiilplekk-katuse minimaalne kalle on 10 kraadi, valtsplekk-katuse 5 kraadi, siis kivikatuse puhul

on sama näitaja juba 30 kraadi. Profiilplekpaanide ülekatted on varustatud veesoonega, mille kaudu sademeeed väiksema kaldega katuse puhul, lume püsimisel või külgvihmast tingituna räästast maha voolavad.

Plekiga kaetud viikatusel lumi hästi ei püsi. Pärast suurt lumesa- du või ilma soojenemisel talvel võib kogunenud lumi alla kukkuda kogu katusepinnalt korraga, üsna ootamatult ja ohtlikult. Selle vältimiseks paigaldage katusele lumetõke.

Lumetõke kaitseb ka vihmaveer- enne lume kukkumisest tingitud ülekoormamise eest. Mõõdundum aasta talv suutis tõenäoliselt kumutada väga paljude umbusu lumetõkete osas – lumetõkkes päästsid sel talvel hulgaliselt räästa alla par- gitud autosid ja hoidsid ära muud kahju.

Korralik vihmaveesüsteem viib kogu vee

Vihmaveesüsteemide vajalikkuses pole põhjust kahelda. Siinkohal mõni praktiline näpunäide ja soovitus toimiva lahenduse leidmiseks.

Maapealne vihmaveesüsteem koosneb räästasse paigaldatud horisontaalsetest rennidest ja allatule- ku moodustavatest torudest-põlvedest. Nende hulk sõltub hoone katuse pindalast ja maja kujust.

Vee äravoolu peab tagama ka suurima vihmajärgu ajal ja nõuan- deid piisava arvu allatulekute ko-hta tasub küsida tootjatelt-paigaldaj- atelt. Aitab ka kaine talupojamõis- tus: allatulekud peavad paiknema võrdsete vahedega.

Kas ümar või kandiline?

Soovituslik allatulekute arv on sile- da ja lihtsama katuse korral üks 100 m² kohta. Keerukuma kaju, kelp- katuste või hulgaliste väljehituste korral aga tihedamalt.

Väga veerohketes sõlmedes, nagu neelukohad, tuleks kasutada lehtreid ja sellesse kohta tasub teha ka allajooks. Sellisel juhul on välistatud neeludest suurvee korral massiivne ülejoos.

Vihmaveesüsteemide visuaalne erinevus seisneb peamiselt nende kujus. Pakutakse ümaraid ja kandili- si torusid. Nende kahe vahel valides on ainsad kriteeriumid isiklik maitse

ja sobivus hoonega. Kandilise vihmaveesüsteemi eeliseks on suurem ristlõige ja veevastuvõtt, samuti sobib ta Eesti hoonete arhitektuuri silmas pidades soliidset. Siinkohal ei olema õiget ja valet vastest, on kliendi maitseeelistus – praeguse- ni on see kaldunud kindlalt kandilise vihmaveesüsteemi poole. Kandilise renni kasuks räägib ka tema mõni- gane suurem kandevõime jääle ja lumele, renni ristlõige koosneb mit- mest nn jäigastussoonest. See an- nab rennile lisatugevuse.

Hoia rennid puhtad

Paigalduse keerukuses või vee voo- lamises sisulisi erinevusi ei ole. Võib küll kohata selgitust, et ümaras ren- nis voolab vesi paremini ja terava- tesse nurkadesse rennidest põhja ei kogune sodi, kuid tegelikult pole kummagi rennikuju puhul hoolda- misest pääsu.

Lehesodi püüdmiseks paigalda- takse ka spetsiaalseid võrke, kuid see võib kohati lausa olukorda hal- vendada: sodi hakkab kogunema võrgu peale, võrk ei lase enam vett läbi ja renn kaotab oma mõtte. Kõi- ge olulisem vihmaveesüsteemide puhul on kasutatud materjalid ja nende omadused.

Valdavalt toodetakse renne- torusid 0,5–0,6 mm paksusest tsingi- tud terasplekist. Mida paksem on materjal, seda vormipüsivamad on tooted.

Materjal ei tohi õhuke olla

Õhemast materjalist rennidest puhul on oht, et need venivad lumekoormuse all välja. See ei tohiks siiski olla mureks, kui rennikinnitid on paigaldatud tootja juhendite kohaselt.

0,5 mm materjalist rennidest tu- leks rennikonksud paigaldada 80 cm sammuga; 0,6 mm paksuse ma- terjali korral piisab meetrisest sam- must.

Torude puhul materjali paksus nii oluline ei ole, need peavad kandma vaid enda raskust. Torustike ma- pinnalähedasemat osa saab kait- ta vandaalide vastu, kui paigaldada sinna 2 mm paksusest terasest tur- vatorud.

Vihmaveesüsteemi materjali pu- hul on oluline, et see oleks korro- siooni eest kaitsva kihiga kaetud nii renni seest kui ka väljast. Sisemine

kaitsekiht on isegi olulisem kui väli- mine, sest peamine vee rünnak toi- mub ju ikka rennidest ja torude sees. Eesti turul pakutakse nii polüure- taankihi kui ka plastiga kaetud vihmaveesüsteeme. Värvitoone on va- lida umbes 25, mis võimaldab leida sobiva igasuguse katusekatte juur- de, olgu see siis eterniit, kivi, laas- tud, teras või midagi muud.

Paindlikud tootjad pakuvad ren- ne ka täpselt kliendi soovitud pik- kustes, seega ei ole tarvis neid üle- aru osta ega jätkata. Igas jätkuko- has on potentsiaalne läbitilkumise oht. Seetõttu on mõistlik tellida just majale sobivad rennid: rätsepato- on siinkohal vägagi asjakohane.

Järjest enam võib kohata va- sest valmistatud tooteid. Vask on eluaegne, korrosiooniprobleeme see materjal ei tunne. Oluline on mitte kasutada tsingitud terast jm galvaanielementi tekitavaid metal- le koos vasega.

Vasest rennid-torud liidetakse omavahel vaid vasest neetide, kru- videga. Sobib ka roostevaba kin- nitustarvik. Oluline on jälgida, et vasest katusekattele ei paigaldata tsingitud terasest vihmaveesüste- mi, vastupidi probleemi ei teki.

Paigalda ise või jätta töö profile

Valiku määrab ära paigaldusele ku- luv aeg ja raha. Enamiku Eesti toot- jate kaup nõuab hea tulemuse saa- miseks omajagu paigaldusnippide valdamist, kuigi lausa raketiteadus plekkide paigaldamine küll ei ole.

Pakutakse ka natuke kallima hin- naklassi tooteid, kus rennidest-toru- de jätkamine on tehtud spetsiaalse- te ühendusklaambrite abil väga liht- saks ja kõik ühendused toimuvad neete kasutamata.

Sellise vihmaveesüsteemi paigal- damisega saab hakkama iga inime- ne, kellel vaid aega ja pealehakkam- ist on. Nii võib paigalduse pealt säästa.

Kuid hoolimata sellest, et kõik plekitooted tunduvad lihtsad ja loo- gilised, tasub siiski alati nõu pidada tootjaga või tellida paigaldaja, kelle jaoks see on põhitöö.

Nii on tagatud, et rennid-torud täi- davad oma ülesannet pikki aastaid.

Erki Loigom, AS Toode

Fotod: AS Toode

Vaata lähemalt www.toode.ee

